

Statsforvalteren i Agder

Forslag til utvidet vern av Solbergheia
naturreservat

Åmli kommune

Agder fylke

Utkast til verneplan for skog

Høringsutgave juli 2022

Innholdsfortegnelse

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	3
Verneform	4
Hva medfører vernet?	4
Verneforskrift og restriksjonsnivå	4
Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene	5
Inngrep	5
Planteliv	5
Dyreliv	5
Friluftsliv	5
Motorferdsel	6
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	6
Generelle unntaksbestemmelser	7
Forvaltningsmyndighet	7
Økonomisk erstatning	7
Verneprosessen	7
Oppstart av verneprosess	7
Endringer etter oppstartsmelding	7
Sammendrag av innkomne innspill	8
Solbergheia naturreservat utvidelse	8
Statsforvalterens kommentarer til innspillene	8
Solbergheia naturreservat utvidelse	9
Områdebeskrivelse	10
Solbergheia naturreservat utvidelse	10
Verneforskrifter	11
Forskrift om vern av Solbergheia naturreservat, Åmli kommune, Agder	11

Høring av verneplaner

Statsforvalteren i Agder sender med dette ut forslag til verneplan for utvidelse av Solbergheia naturreservat i Åmli kommune, på lokal og sentral høring.

Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Innspill til verneforslaget sendes skriftlig til Statsforvalteren i Agder innen 5.09.2022

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per januar 2022 er 5,2 % av all skog og av dette 3,9 % av den produktive skog i Norge vernet, jf. tall fra NIBIO. Dette er langt mindre enn andre land i Europa. Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra rapporten til NINA og Skogforsk, «Evaluering av skogvernet i Norge» (Framstad mfl. 2002). Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold. Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer: Frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet så vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Alle verneforslagene omtalt i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra grunneier(e).

Naturfaglige registreringer

Naturfaglige kvaliteter og verneverdier i den foreslåtte sørlige utvidelsesdelen av Solbergheia naturreservat ble kartlagt av Biofokus i 2018. Verdiene er beskrevet i forbindelse med Miljødirektoratets kartleggingsprosjekt «Frivillig vern». Faktaark for området er publisert i skogdatabasen NARIN (<https://biofokus.no/narin/>).

Verneforslaget for utvidelse av Solbergheia naturreservat omfatter jevnt over gammel skog med en del gammelskogselementer samt stor variasjon i skog- og naturtyper. Området dekker i første rekke opp viktig mangler i skogvernet i Agder knyttet til mangelnaturtyper som eikedominert skog, bekkekløfter og ospedominert skog. Området bidrar også til å dekke inn generelle mangler på høyproduktiv skog og biologisk gammel skog.

Rapportene i skogdatabasen NARIN, beskriver naturgrunnlag, vegetasjon, skogstruktur og påvirkning samt forslag til avgrensning av aktuelt verneområde. I rapporten finner man også en verdivurdering og nærmere beskrivelse av registrerte kjerneområder. Verdivurderingen tar utgangspunkt i en rekke kriterier som områdets urørthet, forekomst av død ved og gamle trær, treslagsvariasjon, rikhet, arrondering og forekomster av sjeldne og trua arter. Verdivurderingen er foretatt etter Miljødirektoratets tidligere metodikk for kartlegging av verneverdier i skog samt vurderinger og verdisetting av verneområder.

For nærmere beskrivelse av det foreslåtte verneområdet og hovedinnholdet i den naturfaglige registreringen, viser vi til områdebeskrivelsen på slutten av høringsdokumentet. Faktaarket kan i sin helhet leses ved å følge lenken over.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, etter naturmangfoldloven § 37. Den foreslåtte utvidelsen av Solbergheia naturreservat, vil bevare en bestemt type natur i form av rik edelløvsog og gammel eikeskog, samt gammel barskog og ospedominert skog. Videre vil området ha en viktig funksjon for leveområde for flere krevende og trua arter knyttet hovedsakelig til stående og liggende død ved av eik og osp. Et utvidet vern av Solbergheia naturreservat, som foreslått, tilfredsstillende etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat.

Hva medfører vernet?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil få konsekvenser for fremtidig bruk og hvilke aktiviteter som kan foregå i området. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking, drenering/grøfting og andre aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt. Det samme gjelder motorisert ferdsel. En del tiltak som kunne gjennomføres tidligere, vil nå være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Verneforskrift og restriksjonsnivå

Statsforvalteren har utarbeidet forslag til verneforskrift og vernekart som også skal omfatte utvidelsesområdet i Solbergheia naturreservat, som nå sendes på høring. Nye forhold knyttet til verneområdet, samt uttalelser som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften og/eller justering av vernekart/vernegrense etter høringsperioden er gått ut. Det er derfor av stor betydning at høringsinstansene kommer med konkrete innspill til verneforskriften og vernekartet. Mulighet for justering av verneforskrift og vernekart blir vurdert opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene

De lokale verneforskriftene gir en nøyaktig oversikt over hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdene, og om de er søknadspliktige eller ikke. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriftene.

Inngrep

Verneforskriftene legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i reservatene. Eksisterende bygninger kan vedlikeholdes opp til den standarden de har på vernetidspunkt, men det legges i utgangspunktet ikke opp til oppgradering og/eller standardheving. I de få tilfellene det åpnes for gjenoppføring av bygninger i naturreservatene, forutsettes det at dette skjer innenfor rammen av den størrelse og utforming som bygningen hadde på vernetidspunktet. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt. Anlegg viser her til eksisterende skogsbil/traktorveier, kulturminner, dammer, bruer, stier, klopper med mer. Eksempelvis innebærer dette at eksisterende traktorveier og stier kan ryddes og holdes åpne tilsvarende det som var tilstanden ved vernetidspunktet. Eksisterende turstier kan også fortsatt merkes uten noen videre søknadsbehandling. Rydding og merking av nye stier vil imidlertid være søknadspliktig.

Gjennom verneprosessen vil Statsforvalteren vurdere hvilke stier og traktorveier som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil som regel bli tegnet inn i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor også som regel bort. Det kan gis unntak i de tilfeller der skogsdrift på bakenforliggende eiendom krever bruk av eksisterende traktor/skogsbilvei.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planteliv

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i de aktuelle reservatene. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før, og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist fra bakken eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i naturreservatene. Fredningen gjelder også reirplasser og hiområder inkludert beverhytter. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier.

Friluftsliv

Ferdsl til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning samt bruk av hest og kjerre forbudt i de foreslåtte verneområdene utenom på stier og veier som går fram av vernekartet.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatene til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Hva som regnes for å være et stort arrangement blir vurdert i hvert enkelt tilfelle, ut fra omfanget av påvirkning og risiko for skade og/eller slitasje på verneverdiene. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatene. Ved utforming av slike søknader anbefaler vi at det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten før konkret søknad sendes inn for å avklare hva denne må inneholde.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er en stor del av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg/hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det kan oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, kan brukes for uttransport av storvilt dersom det er nødvendig. I noen tilfeller kan det også åpnes for at eksisterende godkjente traktorveier som tegnes inn i vernekartet kan benyttes til kjøring med traktor/ATV for uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren presiserer at dette kun gjelder kjøring på avmerket traktorvei og ikke i terrenget ellers. Det vil for eksempel ikke være anledning til å benytte ATV eller traktor for å transportere jegere ut til avsidesliggende jaktposter.

I forbindelse med gjennomføring av nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier i naturreservater, vil det i enkelte tilfeller kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates, men da etter godkjent søknad om dispensasjon fra vernereglene. Det samme gjelder i forbindelse med nødvendig motorferdsel ved gjennomføring av vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag med tilhørende forskrift gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. I de fleste tilfeller der det gis dispensasjon for motorferdsel etter verneforskriften, må det også søkes om tillatelse til motorferdsel hos kommunen etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneiers rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålet i Solbergheia naturreservat er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv, og at skogen si størst mulig grad skal få utvikle seg i retning naturskog gjennom fri utvikling uten inngrep. Det registrerte artsmangfoldet er ikke knyttet opp mot kulturbetingete naturtyper, og vi vurderer derfor det totale skjøtselsbehovet til å være relativt lite. Dersom en over tid vurderer at verneverdiene trues, åpner forslag til verneforskrift for at det kan gjennomføres nødvendige skjøtselstiltak for å ivareta verneverdiene og at det kan gis dispensasjon for uttak av etablerte plantefelt. I utkast til verneforskrift åpnes det også for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatet. Statsforvalteren vil vurdere behovet for utarbeidelse av forvaltningsplan etter at verneprosessen er gjennomført.

Etter et eventuelt vedtak om fredning av områdene som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil områdenes grenser bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli

satt opp tavler med utfyllende informasjon om naturverdier samt gjeldende verneforskrifter og avgrensning av området. Statens Naturoppsyn, vil etter at verneområdene er opprettet, få ansvar for å drive oppsyn i de aktuelle naturreservatene.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Statsforvalteren påpeker at «vesentlige samfunnsinteresser» forstås som tiltak av nasjonal betydning. Statsforvalteren presiserer at det først og fremst er tiltak som ikke er vurdert konkret i løpet av verneprosessen, som skal behandles etter denne dispensasjonsbestemmelsen. Det skal derfor også svært mye til for at det skal kunne gis dispensasjon til gjennomføring av nye tiltak.

Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår en prosess hvor kommunene er tilbudt forvaltningsmyndigheten over visse typer verneområder innen kommunens grenser. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for det aktuelle naturreservatet vil bli endelig bestemt av Miljødirektoratet relativt kort tid etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne. Det foreslåtte utvidelsesområdet i Solbergheia naturreservat er befart og takser. Befaring i området ble gjennomført høsten 2021. Signert avtale om erstatningssum må være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av området. Når erstatningssummen er avtalt, vil denne normalt bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Verneprosessen

Oppstart av verneprosess

Statsforvalteren i Agder meldte oppstart av verneprosess for utvidelse av Solbergheia naturreservat, sammen med to andre områder, den 5.10.2021. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til grunneiere og øvrige direkte berørte parter; deriblant Åmli kommune, Agder fylkeskommune samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert i Agderposten og Aust-Agder Blad.

Det kom inn totalt syv innspill til oppstartsmeldingen for alle de tre foreslåtte verneområdene det ble meldt oppstart på. Tre innspill gjaldt konkret det foreslåtte utvidelsesområdet av Solbergheia naturreservat. Agder fylkeskommune har ikke uttalt seg til oppstartsmeldingen. En sammenfatning av hovedinnholdet i innspillene knyttet til utvidelsesområdet av Solbergheia naturreservat og Statsforvalterens vurdering av disse følger nedenfor.

Endringer etter oppstartsmelding

Etter innspill fra AT Skog og skogeier, er det lagt til et mindre areal (8,5 daa) i nordvest for å inkludere flere store og gamle lauvtrær. Videre tatt ut 171 daa i sør-sørvest for å imøtekomme kommunens

innspill om å ikke inkludere produktive og drivbare skogarealer i randsonen til opprinnelig foreslått naturreservat med god nærhet til vei.

Sammendrag av innkomne innspill

Statnett har ikke eksisterende anlegg eller planer om nyetablering av anlegg som blir berørt av foreslått utvidet vern av Solbergheia naturreservat, og har derfor ingen merknader til oppstartsmeldingen.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har vurdert oppstartsmeldingen for de tre foreslåtte verneområdene med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner mm. Så langt kjenner de ikke til at slike anlegg vil bli berørt av verneplanen, heller ikke innenfor Solbergheia naturreservat.

Forum for natur og friluftsliv Agder mener at vern av skog kan være et godt virkemiddel for å sikre biologisk mangfold, og stiller seg positive til verneforslaget. Videre kommenteres det at naturreservat er den strengeste verneformen vi har i Norge, og at det kan gi både positive og negative konsekvenser for friluftsliv. De ber derfor om at verneforskriftene utformes slik at de gir minst mulig konflikter mellom natur- og friluftslivsinteresser. Dersom det ikke foreligger helt spesielle grunner, bør vern av områdene ikke være til hinder for jaktutøvelse og enkel friluftaktivitet.

Solbergheia naturreservat utvidelse

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til at det ikke er registrert viktige mineralske ressurser innenfor det foreslåtte utvidelsesområdet. Sand- og grusforekomsten «Berås» grenser imidlertid mot området i sør. Denne forekomsten er vurdert til å ha liten betydning av Norges Geologiske undersøkelse (NGU), men DMF anbefaler likevel at Statsforvalteren vurderer om verneplanen vil påvirke muligheten til å få tilgang til grusressursene i dag og i framtida.

Språkrådet har ingen merknader til at Solbergheia naturreservat videreføres som navn på det utvidede verneområdet. Navnet vil fortsatt være dekkende for området, og Solbergheia er eneste godkjente skrivemåte for naturnavnet i Sentralt stedsnavnregister. De gjør imidlertid Statsforvalteren oppmerksom på at navnet på det eksisterende naturreservatet ikke er registrert i SSR.

Åmli kommune ber om at Statsforvalteren endrer vernegrensen når utvidelsesområdet sendes på høring. De foreslår konkret at areal helt i sør av oppmeldt område tas ut av verneforslaget da dette er produktive drivbare skogarealer, delvis med noe yngre skog, uten registrerte miljø- og naturkvaliteter. De peker også på at kommunen, i alle verneprosesser, ønsker at det framkommer hvor mye skogareal i kommunen er omfattet av skogvern (fordelt på vernet og i prosess). Det forventer at en slik oversikt fremkommer i dokumentene når saken kommer på høring.

Statsforvalterens kommentarer til innspillene

Flere av mottakerne av oppstartsmeldingen har kommet med tilbakemelding om at de ikke har noen konkrete merknader til verneforslaget som nå legges ut til høring. Statsforvalteren mener derfor at det ikke er nødvendig å kommentere innspillene fra **Statnett, NVE, Forum for natur og friluftsliv Agder** noe nærmere.

Solbergheia naturreservat utvidelse

Åmli kommune

Statsforvalteren har vurdert innspillet fra Åmli kommune om å redusere arealet på foreslått utvidelse av verneområdet nøye. Etter en helhetlig avveining mellom skogbruksinteresser og naturverninteresser i det aktuelle området, har vi kommet til at omtrent arealet som kommunen viser til, kan tas ut av foreslått utvidelse av Solbergheia naturreservat. Dette begrunnes med at arealet hovedsakelig består av furuskog på middels til lavere bonitet i hogstklasse 3 og 4, at vernedekningen for denne type skog er god i Agder og at det ikke er registrert noen kjerneområder innenfor det aktuelle arealet som tas ut. Avgrensningen på vedlagt kartskisse fra kommunen er imidlertid grovt skissert, og vi har derfor tilpasset arealet i øst slik at vi får inkludert et kjerneområde med gammel sumpskog i verneforslaget. I sum mener vi likevel at dette innspillet fra kommunen er imøtekommet.

I innspillet sitt ber kommunen også om at de, i alle verneprosesser, ønsker at det kommer fram av oppstartsmeldingen hvor mye av skogarealet (totalt og produktivt) som er omfattet av skogvern i Åmli fordelt på vernet og i prosess. Statsforvalteren mener det ikke er hensiktsmessig å opplyse om dette i meldingsfasen, da kravene til informasjon i oppstartsmeldingen er mindre omfattende enn til påfølgende lokal og sentral høring. Vi har fremskaffet informasjonen kommunen etterspør, og tallene for Åmli kommune er fordelt som følger: totalt skogareal vernet og i prosess: 14,8% (121 317 daa), produktivt skogareal vernet og i prosess: 8,2% (66 725 daa), produktiv skog (vernet): 7,7% (63 398 daa), uproduktiv skog (vernet): 6,2% (50 378 daa), produktiv skog (i prosess): 0,4% (3327 daa) og uproduktiv skog (i prosess): 0,5% (4214 daa).

Språkrådet

Statsforvalteren i Agder har i etterkant av Språkrådets innspill, meldt inn Solbergheia naturreservat til Kartverket. Navnet på eksisterende naturreservat er nå lagt inn i Sentralt stedsnavnregister.

Direktoratet for mineralforvaltning

Statsforvalteren har vurdert forholdet til forekomsten med pukk og grus på Berås. Slik denne forekomsten er avgrenset i Norges Geologiske Undersøkelse sin kartløsning, og med foreslått ny vernegrense i sørenden av reservatet, legger vi til grunn at en utvidelse av Solbergheia naturreservat, ikke vil legge unødige begrensninger på et eventuelt fremtidig uttak av grus og pukk fra lokaliteten.

Områdebeskrivelse

Solbergheia naturreservat utvidelse

Det foreslåtte utvidelsesområdet i Solbergheia naturreservat ligger på sør- og vestsiden av eksisterende reservat og utgjør en sør- og vestvendt skråning som går fra om lag 225 moh. til 400 moh. Området har variert vegetasjon og mange ulike treslag er representert. De rikere områdene finnes i søkkene, mens de høyereliggende delene stort sett består av bærlyngvegetasjon.

Naturtypevariasjonen strekker seg fra varme, sør - vestvendte lisider med dominans av svært store, gamle og hule eiketrær med en alder på over 300 år, til rikere ospeskog på amfibolitt med en rikere karplantefora og en bekkekløft med høy luftfuktighet og forekomster av oseaniske og sub-oseaniske arter. I tillegg finnes forekomster av eldre gran og furuskog, samt en eldre sumpskog innenfor utvidelsesområdet. Denne variasjonen er med på å trekke mange av de sentrale verdiparameterne som artsmangfold, treslagsvariasjon og vegetasjonsvariasjon opp til høyeste nivå. Andre elementer som trekker verdien på området opp er forekomsten av gamle trær. Spesielt er det mange forekomster av grove, gamle eiketrær med et stort artsmangfoldknyttet til seg. Det er funnet hele 14 trua arter innenfor det foreslåtte utvidelsesområdet. Det er moderat mengde død ved gjennom området, også her med størst konsentrasjon i kjerneområdene. Det er jevnt over en del død ved, både i form av gadd og læger.

Denne sørlige utvidelsen av Solbergheia naturreservat er vurdert som nasjonalt verneverdig (***), og vil bidra til å dekke opp flere mangler i skogvernet i Agder knyttet til bekkekløft, eikedominert skog og gammel ospeskog. I tillegg vil den også i noen grad dekke opp de generelle manglene innenfor høybonitetsskog og biologisk gammel skog.

Verneforskrifter

Forskrift om vern av Solbergheia naturreservat, Åmli kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et barskogområde som egner seg som typeområde for de fattige heiene i midtre strøk av Agder. En barskogmosaikk med furuskog, fuktheier, myrer og tjern er karakteristisk, mens granskog og eldre eikebestander står i ller med bedre vekstvilkår. Skogen er uberørt i den sentrale delen med relativt gamle furutrær.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Åmli kommune: 70/1, 70/2, 70/3, 71/1, 72/5, Froland kommune: 45/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på 8 767 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åmli kommune, Froland kommune, hos Statsforvalteren i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser

- a. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt
- c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende
- d. bruk av naturreservatet til større arrangementer, inkludert jaktprøver og idrettsarrangementer er forbudt
- e. etablering av nye båt plasser er forbudt

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk

- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. vedlikehold av eksisterende bygninger, veier, stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet
- e. bålrensning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk
- f. beiting
- g. utsetting av saltsteiner

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel

- a. motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy samt lavtflyging under 300 meter
- b. sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende veier og stier

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. merking og rydding av nye stier
- e. avgrensa tiltak i reservatet for å hindre større skader på omkringliggende skog
- f. avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- h. øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd
- i. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d ... og § 7 bokstav a, b, d, e og g

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 9. juli 1993 nr. 7 om fredning av Solbergheia naturreservat, Åmli og Froland kommuner, Aust Agder.